
Suomen julkinen talous suurten ratkaisujen edessä

Tarmo Valkonen

28.5.2014

Lähtökohdat

- Suuri julkinen talous on herkkä veropohjien muutoksille. Globalisaatiolla on kahdensuuntainen vaikutus veropohjiin.
- Hallitus on pyrkinyt poistamaan kestävyysvajeen, mutta tähtää liikkuvaan maaliin.
- Sote-uudistuksessa ja eläkeuudistuksessa on paljon pelissä. Tavoitteista ei ole varaa tinkiä.
- Suomi rikkoo EU:n velkasäännön viimeistään seuraavassa isommassa taantumassa. Menojen kasvua ja rakenteellista alijäämää koskevat säännöt saattavat rajoittaa jo sitä ennen politiikkaa.

Eläkkeet

- Joustava eläkeikä ja elinaikakerroin käytössä Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Tanskassa eläkeikää nostetaan ja sidotaan elinajan odotteeseen. Ruotsin ehdotuksessa ovat samat elementit.
- Vanhuuseläkeiän nosto kahdella vuodella ei riittäne tavoitteena olevaan 62,4 keskimääräiseen vuoden eläkeikään 2025 mennessä.
- Nostoa on nopeutettava, myös muiden varhaisreittien osalta, ja iät kytkettävä elinajan odotteeseen.
- Eläkeiän nosto on sukupolvireilua politiikkaa, vähäiset tulonjakovaikutukset, jos terveys ja työkyky paranevat ennakoitusti.

Hoiva ja hoito

- Suomi ainoa Pohjoismaa, jossa kunnat järjestävät ja suurelta osin tuottavat ja rahoittavat sote-palvelut. Muualla alueet järjestävät ja suurelta osin rahoittavat. Tuotanto on pääosin kilpailtua.
- Julkisten menojen määrän kasvua ennakoivat väestön ikääntymisen lisäksi mm. tulojen kasvu, medikalisaatio, elämäntavat ja saatavilla olevien hoitojen lisääntyminen.
- Menojen hintakehitystä kiihdyttävät työvoimavaltaisuus ja kalliiden teknologioiden käyttöönotto.

Sote-uudistuksesta

- Järjestäminen ja tuotanto
 - Ei ideologista suhtautumista yksityiseen tuotantoon.
 - Ei yhdistymissuojaa työntekijöille.
 - Julkisesta tuotannosta on tultava kilpailukykyisen tuottavaa myös muuttuneiden EU-sääntöjen takia.
- Rahoitus
 - Huomiota kannustevaikutuksiin.
 - Pienet kunnat uudessakin mallissa ongelmissa.
 - Raha seuraa asiakasta, esimerkiksi palvelusetelit.
 - Tulevien sukupolvien on reilua maksaa itse paremmista palveluista.

Tasa-arvo

- Tavoitteena palvelujen yhtäläinen saatavuus vai terveys?
- Tarveharkinnan periaatteet näkyviin.

Verorakenne kestävämmäksi

- Arvonlisäverotusta yhtenäisemmäksi.
- Verotukien perkaus.
- Liikkumattomalle varallisuudelle lisää veroja.
- Työn verotus kevyemmäksi.
- Pääomatuloissa riskittömän tuoton osuus verottomaksi.